

✧ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΑΙΔΙ ✧

7—

— Έπειτα αυτή ή γλώσσα. Δέν είναι γλώσσα αυτή, πρόστεσε δ διευθυντής.

‘Ο ‘Αλέξης ξιππάστηκε.

— Δέν τηνέ βρίσκετε αρκετά ζωντανή; ρώτησε.

— Τί ζωντανή και ψόφια. Αυτά δέν έχουνε καμιά σημασία. ‘Η γλώσσα του σχολείου πρέπει νάναι καθαρή, επίσημη. Αυτό είναι.

‘Ο ‘Αλέξης κατέβαζε τὸ κεφάλι. Είδε πὼς με τὸν ἄνθρωπο αὐτὸ τοῦ εἶτανε ἀδύνατο νὰ συνεννοηθῇ καὶ προτίμησε νὰ σωπάσῃ. ‘Ο διευθυντὴς τονὲ κοίταξε κάμποσο στὰ μάτια. ‘Ετοιμαζότανε νὰ τοῦ κάνῃ κάποιον μᾶθημα.

— Τὸ σχολεῖο πρέπει νὰ στέκεται ὑψηλά, νὰ μὴν κατεβαίνει στὸν ὄχλο. ‘Αλλοιῶτικα πὼς θὰ διακριθοῦμε μεις ἀπὸ τὸν ὄχλο;

‘Ο ‘Αλέξης πάλε δέν τοῦ ἀποκρίθηκε. Οἱ ιδέες του εἶτανε τώρα τόσο ριζικά διαφορές. Πῆρε τὸ καπέλλο του καὶ ἐτοιμάστηκε νὰ φύγῃ γιὰ νὰ θέσῃ τέλος στὸ μάθημα τοῦ διευθυντῆ. Κεῖνος ξεροκατάπινε σὰ νὰθελε καὶ ἀκόμα νὰ προσέσῃ.

— Καὶ νὰ σοῦ πῶ καὶ τὸ ἄλλο. Δὲ χρειάζεται τόση ἐξοικείωση μετὰ τὰ παιδιά. ‘Ο δάσκαλος δέν πρέπει νὰ κατεβαίνει ὡς τὰ παιδιά. Γιατί, ξέρεις, καμὴ φορά, μπορεῖ καὶ νὰ παρεξηγηθῇ, εἶπε καὶ τοῦρριξε μιὰν ἐκφραστικιά, πονηρὴ ματιά.

‘Ο ‘Αλέξης δέν εἶχε καμὴ διάθεση γιὰ συζήτηση. Χαιρέτισε ξερὰ τὸ διευθυντὴ του καὶ ἔφυγε. Τώρα γιὰ πρώτη φορά ἔνοιωθε πὼς δὲ φτάνει νὰ μὴ δουλεύῃ κανεὶς τὸ κράτος γιὰ νὰ μὴν εἶναι σκλάβος. ‘Υπάρχουνε πολλὴ λογίωνε σκλαβιές!

‘Η σκέψη αὐτὴ τοῦ γιόμισε τὴν ψυχὴ μελαγχολία.

9

‘Η καρδιά του χτυποῦσε δυνατὰ σὰ μὴν μετὰ στὴν τάξη. Σήμερα εἶχε μάθημα γιὰ τοὺς Γράρχους. ‘Ὡς τώρα τὸ κεφάλαιο αὐτὸ δέν τῶνοιωθε, δέν μπορούσε νὰ μὴν βαθεῖα στὸ νόημα τῆς μεταρρυθμιστικῆς ἐκείνης ἀπόπειρας τῶ δυὸ ἀδερφίων μετὰ τὰ τραγικὰ ἐπακόλουθά της, μὰ σήμερα τὰ πράγματα ζωντανεύουνε μέσα του, συγχρονίζονται, τὰ δυὸ ἀδέρφια τοῦ παρουσιάζονται γιὰ δυὸ μεγάλες εὐγενικὲς ψυχὲς ποὺ παλεύουνε καὶ πέφτουνε σ’ ἓναν ἄνισον ἀγῶνα γιὰ τὸ καλὸ τοῦ λαοῦ.

Μέσα στὴν σιγαλιά ποὺ ἀπλώθηκε στὴν τάξη σὰν ἄρχισε νὰ μιλῇ, ἡ φωνὴ του ἀντηχοῦσε σ’ ἓναν τόνο θερμὸ, προφητικὸ, ὑποβλητικὸ. ‘Ὀλόρθος, ἴσως πάνω στὴν ἔδρα, ἀφῆνε τὰ λόγια νὰ πέφτουνε ἀπὸ τὸ στό-

μα του μαλακά, κουβεντιαστά, συγκινημένα μὰ δίχως λυρισμούς, καὶ ἡ ματιά του ποὺ πλανιότανε σὰν ἀφαιρέμένη πάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τῶν παιδιῶν, ἔδειχνε πὼς δὲ, τι ἔλεγε κείνη τὴ στιγμὴ τῶνοιωθε καὶ ὁ ἴδιος βαθεῖα, πὼς ἡ ψυχὴ του πονοῦσε, βουτηγμένη στὴ θλίψη. ‘Αμίλητα, στρυμωγμένα τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο τὰ παιδιά, μετὰ τὰ κεφάλια ψηλά, τονὲ κοιτάζανε στὰ μάτια, παρακολουθοῦσανε κάθε κίνηση τῶν ἀχειλιῶν του. Γιὰ νὰ ζωγραφίσῃ τὴ φτώχεια, τὴν κακομοιριά ποὺ βάραινε πάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τοῦ πλῆθους, ποὺ πλημμυροῦσε τότε τοὺς δρόμους τῆς Ρώμης, πῆρε τὰ ἴδια τὰ λόγια τοῦ Γράρχου πρὸς τὸ λαὸ καὶ τὰ παρυσίασε στὰ παιδιά σὲ μιὰ μορφή χτυπητῆ, ζωντανή. ‘Τάγρια θερία ποὺ γυρίζουνε στὰ δάση, τὰ ζῶα ποὺ κατοικοῦνε στὴν ‘Ιταλία, εἶλα αὐτὰ ἔχουνε τὸ καθένα τὴ φωλιά του μιὰ σπηλιά γιὰ νὰ τρυπώσουνε. Μονάχα οἱ πολῖτες ἐσεῖς, ποὺ χύνετε κάθε μέρα τὸ αἷμα σας γιὰ τὴν ‘Ιταλία, μονάχα ἐσεῖς δέν ὀρῖζετε τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ φῶς καὶ τὸν ἀγέρα. ‘Ὅταν πρὶν τὴ μάχη οἱ στρατιῶται, τὴ στιγμὴ ποὺ εἴσαστε στὴ γραμμὴ, σὰς λένε πὼς πᾶτε νὰ πολεμήσετε γιὰ τοὺς τάφους τῶν πατέρων σας καὶ γιὰ τίς ἐκκλησιῆς σας, σὰς λένε ψέμματα. ‘Απὸ ἐλούς ἐσὼς κανεὶς δέν ὀρῖζει τὸν τάφο τοῦ πατέρα του, οὔτε ἓνα πρόβατο δέν ἔχετε στὴν κατοχὴ σας. Πολεμᾶτε, χύνετε τὸ αἷμα σας γιὰ νὰ πλουτίσουνε ἄλλοι! Σὰς λένε πὼς εἴσαστε οἱ ἀφέντες τῆς αἰκουμένης, καὶ ἀλλοῖμονό σας, δέν ἔχετε στὴν κατοχὴ σας οὔτε ἓνα σδωλάκι χῶμα».

‘Ακουστήκανε ἀναφυλλητά. Σιγαλιά.

— Κύριε, ὁ Δουκᾶνος κλαίει! φώναξε ἓνα παιδί. ‘Ο Πέτρος Δουκᾶνος σκυμμένος πάνω στὸ θρανίον, μετὰ τὸ πρόσωπο μέσα στὶς φουχτές του, δέν μπόρεσε νὰ κρατήσῃ τὴν καρδιά του ποὺ χόρευε ὅσο ἀκούγε τὸ δάσκαλό του νὰ μιλά, καὶ τὰ δάκρυά του ἀναβλύσανε ἀξαφνα ζεστά, ὀρμητικὰ...

— ‘Αφῆστέ τονε νὰ κλάψῃ, ἀποκρίθηκε ὁ ‘Αλέξης σιγαλά, ὠχρὸς, σ’ ἔναν τόνον θλιμμένο.

— Γιατί, κύριε, οἱ φτωχοὶ δέν τὰ παίρνανε εἶλα αὐτὰ μετὰ τὸ χέρι τους; ἀκούστηκε ἀξαφνα μιὰ φωνή.

‘Ο ‘Αλέξης κούνησε τὸ κεφάλι του.

— Μιὰ ποὺ οἱ ἄλλοι εἶχανε τὴ δύναμη, στὸ χέρι τους, αὐτὸ εἶτανε ἀδύνατο. Γιατὸ ὁ Γράρχος ζήτησε νὰ ξυπνήσῃ τὸ λαό. Μὰ ὁ λαὸς ναρκωμένος, ἀφιονισμένος ἀπὸ τὴ φτώχεια δέν εἶτανε σὲ θέσιν νὰ τονὲ νοιώσῃ. ‘Απάνω σ’ αὐτὸ βρήκανε τὸ μέσο οἱ ἀντίθετοι νὰ δημοκοπήσουνε σὲ βάρος του. Τονὲ συκοφαντήσανε ζητώντας νὰ τὸν παραστήσουνε ὀχτροῦ τοῦ λαοῦ. Καὶ

τὸ πετύχανε. Ἀνίδεος, ἀνύποπτος σὺν παιδί ὁ λαὸς ἔπεσε στὰ βρόχια τοῦ τυῦχανε στήσει. Ὁ Γράκχος δρέθηκε μόνος μπρὸς σὲ μιὰ γιγάντιαν ἀντίδραση ποῦ θελε μὲ κάθε μέσο νὰ πνίξῃ τὸν ἐπαναστατικὸ σπóρο. Συκοφαντημένο τὸ ἔργο του δὲ γεννοῦσε πιά καμιὰν ἐμπιστοσύνη στὸ λαό. Ἡ στιγμὴ τῆς καταστροφῆς ἔφτασε. Ὑπολογίζοντας στὴν ἀδιαφορία τοῦ λαοῦ, τοῦ ριχτήκανε μιὰ μέρα ὅλοι μαζί, οἱ ἀφεντάδες μὲ τοὺς δούλους τους, μὲ ὅπλα καὶ μὲ ρόπαλα καὶ τὸν σκοτώσανε. Γὰρ προσβολὴ τὸ πτώμα του τὸ πετάζανε στὸν Τίβερη.....

— Καλὰ τοῦ κάνανε! ἀκούστηκε μιὰ φωνὴ μέσα ἀπὸ τὰ θρανία.

— Ὅλα τὰ παιδιὰ γυρίσανε τὰ κεφάλια τους ξαφνιασμένα.

— Αὐτὸς τὰ λέει, κύριε, γιατί εἶναι πλούσιος, φώναξε ἓνα παιδί ὄρθιο σ' ἓναν τόνο θερμὸ, δεύχοντας μὲ τὰ δάχτυλο τὸ ἄλλο παιδί ποῦ φώναξε κ' εἶτανε ἀλήθεια τὸ μεγαλύτερο ἀρχοντόπουλο μέσα στὴν τάξη.

— Ἄς λέῃ δ, τι θέλει αὐτός, φώναξε ἓνα παιδί σὲ τόνο περιφρονητικὸ.

— Μὰ ὁ λαὸς δὲν ἔπρεπε νὰ τὸν ἀφήσῃ μοναχό του τέτοιον ἄνθρωπο, ψιθύρισε ἄλλο παιδί πικραμένο.

— Μὰ δὲν ἄκουσε; Ὁ λαὸς εἶτανε τσακισμένος ἀπὸ τὴ φτώχεια καὶ δὲν ἐννοῶθε, τοῦ ἐγγίγησε ὁ διπλάνος του.....

Βγήκε ἀπὸ τὴν κάμρα ἐνθουσιασμένος μὲ τὸν ἑαυτὸ του. Αὐτὸ ποῦ ζήτησε τὸ πέτυχε. Τὰ παιδιὰ συγκινηθήκανε, στὴν ψυχὴ τους γεννηθήκανε οἱ πρῶτες γόνιμες ἀπορίες. Εἶτανε μιὰ ἀπὸ τίς μεγάλες ἐπαγγελματικὲς ἐπιτυχίες του καὶ μιὰ ἀπὸ τίς λίγες φορὲς ποῦ μπόρεσε νὰ μιλήσῃ μὲ τὴν ψυχὴ τῶν παιδιῶν.

Ὁ διευθυντὴς τὸν περίμενε στὸ γραφεῖο.

— Ἀργήσες, τοῦπε γελαστά.

Κοίταξε τὸ μεγάλο ρωλόι τοῦ τοῦχοῦ καὶ τότε εἶδε πὺς εἶχε περάσει ἡ ὥρα. Κι ὡς τόσο τὰ παιδιὰ δὲν εἶχανε ἐκδηλώσει καμιὰ στενοχώρια. Ποῦ ἄλλοτε ποῦ δὲ βλέπανε τὴ στιγμὴ πότε νὰ πεταχτοῦνε ὀξω.

Στὸ γραφεῖο δὲν εἶτανε κανεὶς ἄλλος κεῖνῃ τῇ στιγμῇ. Οἱ ἄλλοι δασκάλοι εἶχανε τελειώσει τὸ μαθημά τους καὶ φύγανε. Ἡ ἐπιστάτις εἶχε ἀρχίσει τὸ σκούπισμα μέσα στὶς τάξεις κ' ἡ σκόνῃ ὀφωνότανε σύννεφο. Ὁ διευθυντὴς ἄναψε ἓνα τσιγάρο ἔπειτα πρόσφερε τὴν ταμπакέρα του καὶ στὸν Ἀλέξη.

— Ἐχω κάτι νὰ σοῦ πῶ. Δὲν εἶναι τίποτα. Μιὰ μικροεγκλίση ἀπὸ τίς συνηθισμένες, ἀρχισε νὰ λέῃ βιάζοντας ἀπὸ τὰ ρουθούνια του τὸν καπνὸ.

— Ὅ, τι μπορῶ, ἀποκρίθηκε ὁ Ἀλέξης.

— Πρόκειται γιὰ κάποιον φίλο μου. Καλὸς φίλος καὶ πρόσωπο χρήσιμο. Τοῦ χρειάζεται ἓνα ἀπολυτήριο γιὰ νὰ διοριστῇ νομάρχης. Ἐνα πρᾶμα δηλαδὴ ἐντελῶς τυπικὸ. Πρόκειται λοιπὸ νὰ τὸν εὐκολύνουμε. Τοῦ χρειάζεται ἓνα πιστοποιητικὸ ὅτι διδάχθηκε στὸ σπύτι τὰ μαθήματα τοῦ σχολείου γιὰ νὰ μπορῇ ὅποτε νὰ δώσῃ ἐξέταση. Ἐνα τυπικὸ πρᾶμα... εἶπε

ἀδιάφορα προσφέροντας ἓνα δεύτερο τσιγάρο στὸν Ἀλέξη.

Κεῖνος δὲν ἀποκρίθηκε. Ὁ διευθυντὴς ἑακολούθησε τὴν κουδέντα σὲ γενικὸ τώρα τόνο.

— Τί νὰ κάνῃς; τέτοιος εἶναι ὁ κόσμος; ὁ ἓνας πρέπει νὰ βρίσκειται στὸν ἄλλον. Ἐπειτα εἶναι μερικὰ πρόσωπα ποῦ δὲν πρέπει κανεὶς νὰ τὰ δυσαρεστάῃ. Στὴν κοινωνία πρέπει νὰ ζητᾷ κανεὶς νάχῃ στηρίγματα, φίλους πολλοὺς καὶ δυνατοὺς. Ἀλλοιῶς...

Ὁ Ἀλέξης ἑακολουθοῦσε νὰ σωπαίνῃ ἐνῶ ὁ ἄλλος συνέχιζε τὸ κοινωνικὸ του μάθημα.

— Ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νάῃ μονόπαντος σὺν τὸ λύκο, χρειάζεται κάποιον λιγισιὰ, πρέπει νάῃ κανεὶς καλὸς τιμονιέρης γιὰ νὰ στρίβῃ τὸ τιμόνι στὴν κατάλληλη στιγμὴ...

Ὁ Ἀλέξης τὸν παρατηροῦσε μὲ μισόκλειστα μάτια μέσα στὸ γαλάζιο σύννεφο τοῦ καπνοῦ.

— Κατερίνα, φτείασε μας δυὸ καφέδες, φώναξε ὁ διευθυντὴς δυνατά. Ἐπειτα ἑακολούθησε.

— Βλέπεις ἐμένα; Τριάντα χρόνια ἔχω δῶ μέσα; ἂ δὲν εἶχα αὐτὴ τὴ λιγισιὰ ποῦ σούπα, θὰ τὸ εἶχα κλείσει ἀπὸ τὸν πρῶτο χρόνο. Κ' ἔπειτα; Ἐνῶ τώρα δὲν μπορεῖς νὰ πῇς πὺς δὲν προσφέρω ὑπηρεσίες στὴν κοινωνία.

Ἡ Κατερίνα ἀλευρωμένη ἀπὸ τὴ σκόνῃ, μὲ τὴ σκούπα στὴν ἀμασκάλη, ἀπῆλθε τὰ φλυτζάνια στὸ τραπέζι.

— Ἀμ δὲν ἄφηνες καημένη τὴ σκούπα; εἶπε ὁ διευθυντὴς τραβώντας τὴν πρῶτη ρουφιζιὰ.

— Ἐπειτα αὐτὲς οἱ δουλειὲς καταντήσανε τυπικὲς. Νομίζεις πὺς θὰ ὀρκιστῇς στάληθινά;

Ὁ Ἀλέξης ἐρριάνισθη.

— Ἀ! Χρειάζεται κι ἔρκος; ψιθύρισε.

Ὁ ἄλλος ξερογέλασε.

— Δηλαδὴ ἔτσι λέει ὁ νόμος; μὰ δὲ βαρύσαι. Κανεὶς δὲν ὀρκίζεται. Νά, ὁ γραμματέας τοῦ δικαστηρίου θὰ κάνῃ τὸ πραχτικὸ καὶ σὺ θὰ περάσῃς νὰ βάλῃς μιὰν ὑπογραφή· αὐτὸ εἶναι ὅλο.

— Καὶ δὲν εἶναι τὸ ἴδιο; ρώτησε ξερὰ ὁ Ἀλέξης; σκεπτικὸς.

— Καθόλου. Ἴσα εἶναι νὰ βάλῃς τὸ χέρι σου στὸ Εὐαγγέλιο κ' ἴσα νὰ βάλῃς μιὰν ὑπογραφή;

— Μὲ τὴν ὑπογραφή μου δὲ θὰ βεβαιώσω πὺς ὀκίστηκα;

Κεῖνος ξερόδωξε.

— Ναί. Δὲ σοῦ λέω. Μὰ, κατάλαβες, δὲν παλαμίζεις τὸ Εὐαγγέλιο. Ἐπειτα ἅμα εἶναι νὰ κάνῃ κανεὶς τὸ καλὸ...

Τὸ κουδούνι τῆς ὁξώπορας χτύπησε. Ἡ Κατερίνα ἔτρεξε νάνοῖξῃ. Σὲ λίγο ξαναγύρισε.

— Ἐνας ἄνθρωπος ζητᾷ τὸν κύριο Ἀλέξη.

Ὁ Ἀλέξης βρέθηκε ὄρθιος.

— Λοιπὸν θὰ τὰ ξαναποῦμε, φώναξε ὁ διευθυντὴς.

— Ναί, ἔχουμε καιρὸ, ἀπάντησε.

Στὸ ὁρῶμο τὸν περίμενε ὁ Ζήσης.

— Μπα έσύ έδω ; Τί τρέχει ; ρώτησε.
Κείνος είχε τὸ πρόσωπο συννεφιασμένο.
— Πάμε. Σὲ χρειάζουμε, μουρμούρισε.
Περπατούσανε ἀμίλητοι. Ὁ ἥλιος θασιλεμένος.
— Έδω, εἶπε ὁ Ζήσης.

Μπήκανε σὲ μιὰ ταβέρνα. Καθήσανε σ' ἓνα στογ-
γυλὸ τραπεζάκι στὸ βάθος, πίσω ἀπὸ ἓνα χρωματι-
στό, πάνινο μπερντέ κι ὁ Ζήσης διάταξε μισὴ ὀκᾶ καὶ
μεζέδες.

— Μισὴ ὀκᾶ δυὸ ἀνθρώποι ; μουρμούρισε ὁ Ἀλέξης.

— Μπα, δὲν εἶναι τίποτα.

Ὁ Ἀλέξης τὸν κοίταξε στὰ μάτια.

— Τί με κοιτᾶς ; Ἀπόψε ἔχω κέφι. Θὰ γλεντήσω,
εἶπε ὁ Ζήσης καὶ γύρισε τὴ μισὴ στὸ ποτήρι του ὅσο
νὰ ξεχειλίσῃ.

— Έδῶ, φώναξε.

Ὁ Ἀλέξης ἔφερε τὸ ποτήρι στάχειλια του ἐνῶ ὁ
Ζήσης τὸ στράγγιζε ὡς τὸν πάτο.

— Κάπελα κρασί, φώναξε χτυπώντας τὴ μισὴ
πάνω στὸ τραπέζι.

— Ποῦ τὸ ρίχνει τόσο κρασί ; σκέφτηκε ὁ Ἀλέξης.
Ποτὲ δὲν τὸν εἶχε δῆ νὰ πίνῃ ἔτσι μὲ τόσο πάθος,
τυφλά. Τὰ μάτια του ὀγρὰ, γυαλλίζανε ἀπὸ τὸ πιστό.
Σίγουρα κάτι ἔχει.

— Ἀ! Ἐχω ἓνα κέφι. Ἀπόψε, φώναξε γλείφοντας
τὰ χεῖλια του.

Ὁ Ἀλέξης πῆρε ἓνα σαφάρὸ υἱος.

— Κάτι ἔχεις Ζήση ἀπόψε, ρώτησε.

Κείνος γέλασε.

— Μὰ δὲν τὸ ξέρεις ; Γιορτάζω τὴ λευτεριά μου.
Ἀπὸ σήμερα εἶμαι λεύτερος, φώναξε γελώντας.

— Δὲ σὲ καταλαβαίνω.

— Ποιὸς σοῦ φταίει ; Νά! Πῶς νὰ σοῦ τὸ πῶ ;
Ἀπὸ σήμερα δὲν ἔχω ἀφεντικό.

— Δὲ δουλεύεις πιά στὴ φάμπρικα ;

— Δόξα σοὶ ὁ Θεὸς ποῦ τὸ κατάλαβες, φώναξε.

Ὁ Ἀλέξης σκέφτηκε λίγο.

— Σὲ πάψανε ;

— Βέβαια, μὲ πάψανε. Εἴμουνα, λέει, στοιχεῖο ἐ-
πικίντυνο.

— Εἶπες τίποτα ;

— Εἶπα. Πῶς μποροῦσα νὰ μὴν τὸ πῶ ; Εἶπα πὼς
πρέπει νὰ μᾶς ἀνέξουνε ἓνα παράθυρο γιὰ νὰ μπαίνει
ὁ ἥλιος.

— Λοιπὸν ;

— Λοιπὸ μιὰ μέρα ἀγρίεψα, φώναξα, εἶπα πὼς δὲ
χρωστάμε τίποτα νὰ χτικιάσουμε μέσα στὴν ὕγρασία.
Ἐπειτα καταλαβαίνει τί ἔγινε.

Γιόμισε τὰ ποτήρια.

— Έδῶ. Ἐσύ δὲν πίνεις. Ἄς εἶναι. Πίνω ἐγὼ
καὶ γιὰ τοὺς δυὸ, φώναξε.

— Ὡστε τώρα καθησιό :

— Ὅσο νὰ ξαναβροῦμε δουλειά. Γιὰ τὸ ἄλογο πάντα
θὰ βρεθῇ ἓνα καμτσίκι.

Νύχτωσε. Ὁ ταβερνιάρης ἀναψε τὴ λάμπα.

— Κάπελα, τὸ λογαριασμό, φώναξε.

Ὁ Ἀλέξης δοκίμασε νὰ βάλῃ τὸ χέρι στὴν τσέπη
του.

— Ἀ, ἀπόψε εἶναι ὅλα δικά μου.

Βγήκανε ὅξω. Ὁ ἀγέρας δροσάτος τοὺς χτύπησε
στὸ πρόσωπο, ὑστερὶς ἀπὸ τὴ μούχλα τῆς ταβέρνας
πίσω ἀπὸ τὰ βαρέλια ὅπου εἶχανε τρυπώσει. Ὁ Ζήσης
ἄρχισε νὰ τρεκλίζει.

— Πάμε τώρα σπιτί νὰ ἡσυχάσης, εἶπε ὁ Ἀλέξης.

— Τί ; Σπιτί λέει ; Θὰ πάμε στὴ λέσκη. Ἀπόψε ἔ-
χουμε συνεδρίαση. Δὲν τὸ ξέρεις ;

(Ἀκολουθεῖ)

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Στὸ ὑπέροχο ποίημα τοῦ Παλαμά, «Στ' ἄρματα», ποὺ
σόλλισε τὸ περασμένο φύλλο, στὸ 5 μέρος, 2 στροφὴ (σε-
λίδα 371) ἡ ἔγνοια ἔγινε ἄγνοια κ' ἡ στροφή πρέπει νὰ
διαβαστεῖ ἔτσι :

τίς παρετάμ' ἑμεῖς ἀπὸ μιὰν ἔγνοια
πιὸ δυνατή, γιὰτ' ἔχουν τὴν ἐλπίδα
πὼς θὰ ξαναγυρίσουμε μιὰ μέρα
στὴν ἀγκαλιά τους.

— Μιὰ γγώμη ἐνὸς μεγάλου Ἑλληνα, ποὺ ζεῖ ὅξω καὶ
ποὺ βλέπει τὰ πράματα ὄχι μὲ μάτι κομματικό : «Ὁ Γερ-
μανός, λένε, εἶναι ὁ δυνατώτερος καὶ θὰ νικήσῃ. Τὸ λοι-
πὸν, ἀφοῦ εἶναι ὁ δυνατότερος καὶ ἀφοῦ θὰ νικήσῃ, μαζί
του δυναμώνει, μαζί του νικᾷ καὶ ὁ Βούλγαρος. Τὸ συμπέ-
ρασμα ; Πάει, ἡ Ἑλλάδα θὰ νικήθῃ. Ὁ πατριωτισμὸς καὶ
ἡ ὀρθὴ κρίση, θέλουνε, προστάζουνε νὰ γίνη ὅ,τι μπορεῖ
γιὰ νὰδυνατίσῃ ὁ Βούλγαρος, ὥστε καὶ ὁ Γερμανός». Μιὰ
γγώμη ὀρθὴ καὶ τσεκουράτη ποὺ ἀξίζει ἄρθεο ἄλκιμο.

— Ὁ «ἐπιφανοὺς Κρητὸς» ποὺ τουλουμιάζει τάχα τὸ Βε-
νιζέλο στὴν «Ἀκρόπολη», σὲ κάθε δέκα ἀράδες μᾶς βε-
βαιώνει πὼς οἶναι «φίλος του στενός». Ἄν ἔχει κι ἄλλους
τέτοιους φίλους ὁ Βενιζέλος νὰν τοὺς χαίρεται ὥς τόσο σὲ
τούτῃ τὴν περίσταση θὰ θυμήθηκε, ὁ ἄμειρος, τὴ γνωστὴ
παροιμία καὶ θὰ δεήθηκε στὸ θεὸ νὰν τονὲ φιλάει ἀπὸ τοὺς
φίλους του.

— Ὁ βουλευτὴς Μιτυλήνης κ. Βασιλακάκης, σὰ δημοτι-
κιστὴς ποὺ δὲν εἶναι, δὲ φοβήθηκε τὴν ἀλήθεια μὰ τὰ εἶπε
ὡμὰ καὶ τοικουράτα μέσα στὴ βουλὴ γιὰ τὴν τρομοκρατικὴ
διοίκησι στὶς νέες χῶρες, τόσο τρομοκρατικὴ ποὺ καταντάει
νὰ κάνει πιθυμητὸ καὶ τὸν τούρκικο ζυγὸ ἀκόμη. Κάτιος
τὸν εἶπε καὶ προδότη, μὰ προδότης, θαρροῦμε, εἶναι κείνος
ποὺ κρύβει τὴν ἀλήθεια κι ὄχι ποὺ τὴ βροντοφωνάζει.

— Μ' ὅλη τὴν ἀνώμαλη κατάστασι, ἀρκετὰ καινούρια
βιβλία βγήκανε, ἡ «Ἀγάπη καὶ πόλεμος» τοῦ Τυμφορηστοῦ,
«Ὁ πιστὸς τῆς Ἀπελπισίας» τοῦ Βέλμου, ἡ «Κριτικὴ καὶ
Ποίησις» (φυλλάδια γ καὶ γι) κλπ. Γιὰ τὰ βιβλία αὐτὰ θὰ
γράψουμε σ' ἐρχόμενα φύλλα, γιὰτὶ στὸ σημερινὸ δὲν πε-
ρισσεύει τόπος.